

1. Obiekt

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY RZ.-KAT. pw. ŚW. TRÓJCY

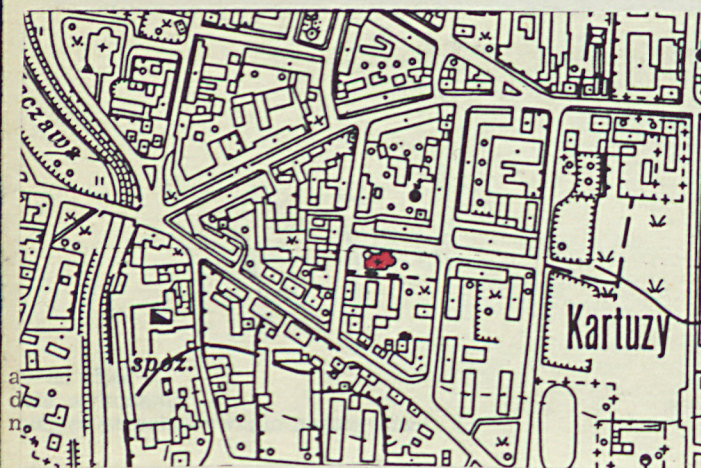
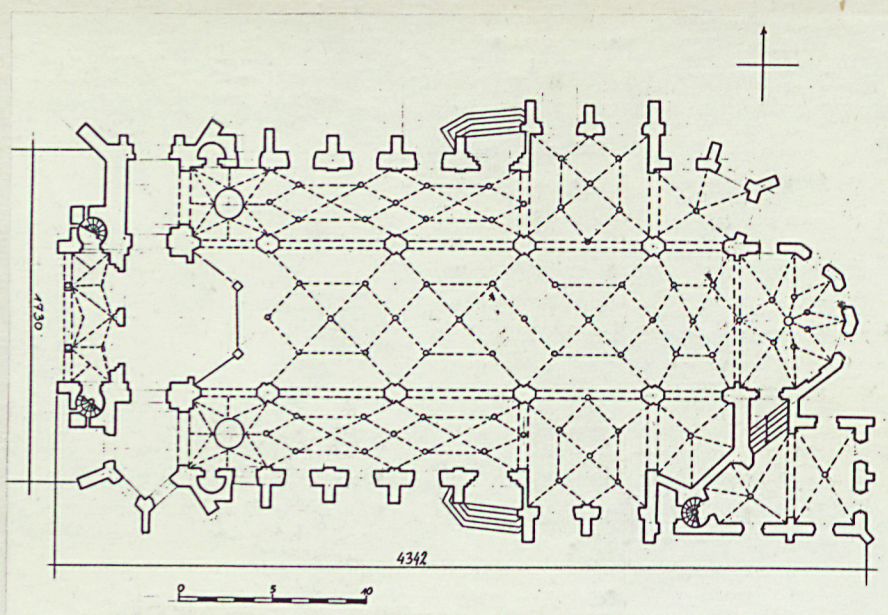
2. Czas powstania

1902-1904

3. Miejscowość

LEGNICA

11. Zdjęcia, plan sytuacyjny, rzuty

4. Adres

Legnica, ul. Rzemieślnicza

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo legnickie

gmina

pow. miejski

6. Poprzednie nazwy miejscowości

LIEGNITZ

7. Przynależność administracyjna
przed 1.VI.1975 r.

województwo wrocławskie
Legnica

powiat

8. Właściciel i jego adres

Parafia rz.-kat. św. Trójcy
w Legnicy

9. Użytkownik i jego adres

J.W.

10. Rejestr zabytków

Nr 500/797/L data 30.12.1987

Wzniesiony w latach 1902-1904 wg planów wrocławskiego architekta Langerera przez mistrza murarskiego Jockischa. Konsekracja kościoła miała miejsce w 1905 r.

Kościół halowy w stylu neogotyckim z cegły klinkierowej.

Kościół od początku swego istnienia katolicki pod wezwaniem Trójcy św. - w języku niemieckim DREIFALTIGKEITSKIRCHE.

Sytuacja: kościół usytuowany przy ul. Rzemieślniczej róg Łowieckiej. Orientowany wschód - zachód.

Materiał i konstrukcja: ściany z cegły klinkierowej o wątku główkowym. Schody zewnętrzne granitowe.

Wieżba dachowa: stolcowo-kleszczowa z 3 rzędami stolców, impregnowana.

Dach: nad korpusem głównym i transeptem 2-spadowy, nad aneksami wielospadowy, nad zakrystią 4-spadowy, nad prezbiterium wielospadowy, kryty dachówką-karpiówką glazurowaną. Łupek nad dobudówką w elew. pd.

Sklepienia i stropy: sklepienia sieciowe ze zwornikami w nawach bocznych, nawie głównej i prezbiterium /z gwiazdą/, krzyżowo-żebrowe z gurtem w zakrystii. Pod emporą krzyżowe - trójpodporowe.

Schody: do zakrystii granitowe, w wieżyczce od pd. drewniane, kręcone na słupie, na wieżbę kręcone drewniane ze słupem, na emporę kamienne kręcone, zewnętrzne granitowe.

Posadzki i podłogi: w nawach, zakrystii i prezbiterium gładki płytki ceramiczne, w nawach dodatkowo poprzedzielane pasami płytek o motywach roślinnych, tworzącymi dekoracyjne ramy.

Okna: obustronnie rozglifione, witrażowe; po dwa poziome okien w nawach i prezbiterium, z laskowaniem i maswerkiem. Dolne-niższe podwójne lub potrójne o wykroju uproszczonego trójliscia, 3-poziomowe lub 4-poziomowe. Górne-wyższe podwójne lub potrójne, 5-poziomowe o wykroju uproszczonego trójliscia, z trójkątną rozetą u szczytu. W szczytowych partiach liścia rybi pęcherz. Dolne okna aneksu od pd. zamurowane.

Drzwi: drewniane, jednoskrzydłowe zamknięte odcinkowo, na dekoracyjnych zawiasach pasowych; drewniane, jednoskrzydłowe zamknięte odcinkowo, na zawiasach czopowych, o dekoracji płycinowej, nabijane metalowymi guzami.

Rzut: 3-nawowy na planie krzyża łacińskiego z lekko zaznaczonym transeptem, 6-przęsłowy z 6-bocznymi zamkniętym prezbiterium, zakrystia na planie 5-boku w narożu pd.-wsch., wieża na planie kwadratu w narożu pn.-zach.

Bryła: na planie krzyża z mało wyodrębnionym transeptem, wielobocznie zamkniętym prezbiterium i trójbocznymi aneksami, dostawioną prostokątną zakrystią. Korpus główny nakryty dachem 2-spadowym, prezbiterium i aneksy wielospadowymi, zakrystia 4-spadowym. Szczyty wieży i wieżyczek murowane, wieloboczne. Do narożnika pd.-wsch. przylega 2-kondygn. zakrystia, do pn.-zach. 4-kondygn. wieża. Portal flankują 4-kondygn. wieżyczki klatek schodowych. Wszystkie elewacje na cokole, oszkarpowane w narożach wielouskokowymi szkarpami.

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
8835 m ³	589 m ²	k o ś c i ó ł	k o ś c i ó ł
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)	
		fundamenty - stan dobry ściany zewn. i wewn. - stan dobry poszycie dachu i więźba dachowa - stan dobry sklepienia - stan dobry posadzki - stan dobry klatki schodowe - stan dobry okna - niektóre w trakcie wymiany /od str. pd./ drzwi - stan dobry wyposażenie - stan dobry instalacje - stan dobry / brak odgromowej /	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie			
- zachować obecny wygląd elewacji i wnętrza - założyć instalację odgromową			

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

22. Bibliografia

1. Unser Liegnitz und sein Landkreis
Lorch-Württemberg br., s.31
2. Liegnitz und Umgebung
Liegnitz 1927, s.69-70

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

25. Wypełnił
Leszek Dobrzyniecki

.....
imię i nazwisko

21.10.1991

data

26. Sprawdził

.....
imię i nazwisko

data

27. Załączniki

wkładki z opisem szt **2**

wkładki z fotografiami **3**

1. Miejscowość LEGNICA	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) k o ś c i ó ł	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) ciąg dalszy opisu

Elewacja południowa: korpus główny na cokole, flankowany dwoma ryzalitami o trójkątnych szczytach. Ryzalit zach.: flankowany 2 ukośnymi, 3-uskokowymi przyporami. Z II kondygn. przypór wyrasta ukośnie ustawiony filar, na którym fiala. W partii ściany ryzalitu 2-bocznie zamknięta 2-kondygn. dobudówka z 2-uskokową przyporą w miejscu zetknięcia się ścian. W obu ścianach dobudówki ostrołucznie zamknięte okno biforyjne z okrągłą rozetą wypełnioną trójliściem. Pod oknem gzyms okapowy. Ściana zamknięta pasem tynku rolkowego. Dwuspadowy daszek nad dobudówką kryty łupkiem z dek. miedzianym zygaczem u zbiegu rynien. Wyżej ściana ryzalitu podzielona w pionie 4 filarkami ustawionymi ukośnie, dźwigającymi fialę. U podstawy filarków skrajnych pęk roślinny, u środkowych tarcze z inicjałami JB i AD. Filarki przedzielone w 1/3 wysokości ażurowym pasem fryzu. W szczycie między środkowymi filarkami ostrołucznie sklepiona blenda z okienkiem zakończonym trójliściem i okrągłą rozetą z trójliściem nad nim.

Ściana nawa y podzielona rytmem przypór na 5 pól w których okna. 2 i 4 przypora z fialą. W pasie podokiennym dekoracyjny ażurowy pas z ceglanych kształtek. W ostatniej osi przy transepcie ostrołucznie sklepiony otwór wejściowy, dostępny po 4 granitowych schodkach. Nad wejściem ganek sklepiony krzyżowo z trójkątnym szczytem zdobionym liściastymi "czołgankami", zakończ. miedzianym kwiatonem. Szczyt wsparty na liściastych konsolkach. W polu szczytu okrągła płycina z rozetą w środku. W połaci dachowej 3 trójspadowe daszki z blaszanymi sterczynami.

Ściana transeptu /ryzalit wsch./ podzielona 3 przyporami 3-uskokowymi, z których 2 flankujące z fialami. Między przyporami szerokie potrójne okna z ażurowym pasem podokiennym j.w. Szczyt o dekoracji jak w ryzalicie zach., podzielony jednak 5 filarkami, zakończonymi fialami, na 4 pola, z których dwa środkowe zajmują ostrołuczne blendy z okienkami biforyjnymi i rozetą. Podstawy filarków stanowią wsporniki liściaste. Szczyt oddziela dek. pas ażurowy wypełniony kształtkami ceramicznymi. Całość szczytu na obrzeżach wieńczy liściaste "czołganki" ze sterczyną na najwyższym filarku.

Ściana zakrystii na cokole z dwoma przyporami 3-uskokowymi od wsch., podzielona w poziomie gzymsem okapowym. W ścianie nad gzymsem dwa ostrołuczne otwory okienne. W górnej, środkowej partii ściany rząd ostrołucznych, tynkowanych blend z gzymsem okapowym, podokiennym. Ścianę zakrystii flankuje od zach. pseudoryzalit z 2-szczelinowymi otworami w dwóch kondygn., zakończony 5-bocznym murowanym szczytem z okapem w 2/3 wysokości. W górnej partii szczyt dek. nad okapem "czołgankami", w górze fialą. Od wsch. ścianę zakrystii zamyka pseudowykuszek zamknięty ostrołucznie z 1 ostrołuczным okienkiem.

Elewacja wschodnia: od pd. ściana zakrystii podzielona trzema 2-uskokowymi szkarpami. W polach między nimi dwa ostrołuczne okna z gzymsem okapowym podokiennym, wyżej 4 otwory szczelinowe. W połaci dachowej 2 lukarny opierzone blachą miedzianą o trójlistnych okienkach. Prezbiterium 4-boczne z 3-uskokowymi przyporami w narożach. Środkowa przypóra zwieńczona fialą. W polach między szkarpami 4 ostrołuczne okna. W połaci dachu blaszane lukarny. Od zach. do ściany prezbiterium przylega graniasta wieżyczka zwieńczona ostrosłupowym szczytem z blaszanym okapem w formie korony przy podstawie.

Leszek Dobrzyniecki

Wkładkę założył: _____
(imię, nazwisko, data)

PSOZ Legnica

Wzór ODZ 1978 r.

Miejsce przechowywania negatywów: _____

Aneksy w narożach flankowane 3-uskokowymi przyporami, zwieńczone 5-spadowym daszkiem z lukarną j.w. W polach między przyporami okna.

Elewacja północna: w partii transeptu i korpusu nawowego jak elewacja południowa. Do nawy przylega od zach. 4-kondygn. wieża ujęta po bokach dwiema 3-uskokowymi szkarpami. W przyziemiu ostrołuczny portal z trójkątnym szczytem, ujęty po bokach 2-uskokowymi szkarpami z fialami w górnej części. II kondygn. wieży stanowi ostrołuczne okno potrójne. III kondygn. oddzielona pasem ażurowego fryzu z kształtek ceramicznych. Płaszczyzna III kondygn. podzielona na 3 pola. Skrajne stanowią wysokie, ostrołuczne blendy wypełnione górą laskowaniem, środkową - duże, ostrołuczne okno, też wypełnione laskowaniem. W filarach międzyokiennych tej kondygn. wąskie kolumny wsparte na cokołach, zwieńczone liściastymi kapitelami. Elewację wieńczy arkadowa balustrada nad bocznymi płycinami, ażurowa balustrada o maswerkowym wykroju, zwieńczona fialami. Nad częścią centralną kwadratowa tarcza zegarowa. Do wieży od strony nawy bocznej przylega graniasta, 3-kondygn. wieżyczka zwieńczona ostroł. szczytem z blaszaną sterczyną. IV kondygn. graniasta z umieszczonym podłużnym oknem w co 2-ej ścianie na całej wysokości, zamkniętym łukiem ostrym i szczytem ujętym sterczynami, zdobionym "czołgankami" i kwiatonem. Okno po bokach flankują wysokie kolumny jak w kondygn. III. Z dolnych części fiał wysuwają się kamienne rzygacze. Ściany przyległe z podłużnymi otworami szczelinowymi zamkniętymi półkoliście, z maswerkami, zwieńczone arkadową balustradą o dek. j.w. Szczyt ostrosłupowy, wielospadowy, murowany z cegły, ujęty w narożach dekoracją czołgankową, zwieńczony bańką z nałożoną blaszaną obręczą w kształcie korony. W narożnej szkarpie wieży rzeźba Matki Boskiej z Dzieciątkiem pod ceramicznym baldachimem o formach neogotyckich.

Elewacja zachodnia: ściana wieży w przyziemiu gładka, bez otworów, zamknięta pasem ażurowego fryzu. Wyżej jak w elewacji półn. Centralną część elewacji stanowi 3-arkadowy ostrołuczny ganek, dostępny granitowymi schodami na 2 kolumnach o liściastych kapitelach. Nad najwyższą, środkową arkadą trójkątny szczyt z trójlistną płyciną i rozetą. Nad arkadami bocznymi poziome pasy ażurowego fryzu, który w części środkowej arkady przybiera kształt łuku ostrego. Szczyt ujęty fialami i 3-arkadkową balustradą po bokach i 1-arkadkową balustradą w kondygnacji wyższej. Ganek flankują po bokach 2 2-uskokowe przypory i przylegające do nich graniaste, 4-kondygn. wieżyczki klatek schodowych. Nad gankiem w ścianie kościoła rząd ostrołucznych okienek zamkniętych trójlistnie, ujętych po bokach przyporami. Nad nimi koliste okno z rozetą. Wyżej arkadkowy fryz z pasem ażurowych kształtek. Ścianę wieńczy trójkątny szczyt podzielony 3 przekątniowo ustawionymi filarkami zakończonymi fialami na 2 pola. W polach 2 ostrołuczne blendy z biforyjnymi okienkami i rozetą. Szczyt dekor. na obrzeżu czołgankami i zwieńczony blaszaną sterczyną.

W i e ż y c z k i klatki schodowej - w I kondygn. kwadratowe, bez podziałów, z wąskimi szczelinowymi okienkami. Wyższe kondygn. graniaste, oddzielone okapowym gzymsem ze szczelinowymi otworami j.w. IV kondygn. wieloboczna, ze szczelinowymi okienkami w każdej ścianie. Szczyt ostrosłupowy, murowany z ozdobną fialą, podzielony gzymsem okapowym.

Wnętrze: halowe, 3-nawowe, 6-przęsłowe z 6-bocznie zamkniętym prezbiterium, 2 3-bocznymi aneksami, mieszczącymi ołtarze boczne. Wnętrze tynkowane, z wyjątkiem filarów, obramień okiennych i drzwiowych, żeber sklepiennych. Okna naw i prezbiterium ostrołuczne, przedzielone rytmicznie płaskim ceglanyimi filarami, dek. wyżej pojedynczą, potem podwójną służką sklepienną o wspornikach z motywem roślinnym. Co drugiemu filarowi przysściennemu odpowiada 8-boczny filar oddzielający nawy. Na zewnętrznych ściankach prostych każdego filara parzyste kolumnienki na wysokim, 1-uskokowym cokole. Filar wieńczy pseudopilaster o bogatej dekoracji roślinnej /liście klonowe i dębowe/.

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
LEGNICA	k o ś c i ó ł	ciąg dalszy opisu

W części transeptu po dwa potrójne rzędy okien w każdej ścianie. W ścianie bocznej prezbiterium ostrołucznie sklepiona nisza i ostrołucznie sklepiony otwór drzwiowy do zakrystii. Kruchta wydzielona 2 filarami tworzącymi ostatnie przeszło. Między nimi empora organowa wsparta dodatkowo 2 kolumnami tworzącymi 3 ostroł. arkady, lekko wysunięta w kierunku środka kościoła. Kolumny wsparte na 4-kątnych, rombowych bazach piask. przechodzących w walec, oddzielony od trzonu kolumny dwoma półwałkami i wklęsłą. Kapitele o dek. w formie liści dębu. Bariera empory pełna, 3-boczna, ozdobiona ażurowymi płycinami z drewnianą dekoracją architektoniczną, maswerkową. Słupki dzielące poszczególne płyciny wsparte na toczonych kolumnienkach między którymi rozpięte łuki z dek. wykrojonym trójliściem. Kolumnienki o szerokich, toczonych podstawach. W części środkowej bariery drewniany wykusz flankowany ukośnie ustawionymi słupkami z dek. j.w. Trójlistnie wykrojoną przestrzeń wykusza ozdabia górą profil. łuk kotarowy z liśćmi w narożach. Dołem trójkątna konsolka z dek. roślinną. Wszystkie słupki przechodzą górą /nad barierą/ w wąskie walce z ostrosłupem.

Wiatrołap drewniany z 2 parami drzwi, 2-skrzydłowych, wahadkowych, płycinowych, górą oszklonych 6-polowo, ozdobionych metalową kratą ze stylizowanym motywem roślinnym. Drzwi tworzą między sobą niszę z dek. ramową, nad którą ostrołuczna blenda. Górą wiatrołap zamknięty podwójnym gzymsem i ozdobiony rzędem trójlistków. W pasie fryzu centralnie nad każdą parą drzwi trójkątny naczółek z okrągłą płyciną w środku, ozdobiony na brzegach stylizowanymi "czołgankami" o formach roślinnych a w szczycie fialą. Poszczególne ścianki wiatrołapu oddzielone 3-uskokowymi narożnymi filarkami, zakończonymi blaszaną sterczyną. Wiatrołapy bocznych drzwi naw identyczne, lecz z pojedynczą parą drzwi.

Zakrystią na planie 5-boku nieregularnego 2-przesłowa ze sklepieniami krzyżowo-żebrowymi ze zwornikami i żebrem pośrednim, przedzielona gurtą o wykroju półkolistym. 4 okna ścian bocznych w obramieniu ceglanym, o wykroju ostrołuczny, z wypełnieniem laskowaniem tworzącym biforyjne okienka ostrołuczne z okrągłym w szczycie otworu. Oszklenie 3-poziomowe w ołowiu. Okna zabezpieczone od wewnątrz kutą stalową kratą o motywach geometrycznych.

Wyposażenie: 3 ołtarze, empora organowa z organami, ambona, wiatrołapy, konfesjonały, ławy - oryginalne, kompletne.

Instalacje: wodno-kanaliz., ogrzewcza, elektryczna, odwadniająca.

Wkładkę założył: Leszek Dobrzyniecki
(imię, nazwisko, data)

Wzór ODZ 1978 r.

Miejsce przechowywania negatywów: _____

1. Miejscowość

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

1. Portal wejściowy, główny
2. Widok od pn.-wsch.
3. Widok elewacji połudn.
4. Widok od pd.-wsch./zakrystia/

Wkładkę założył:
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

Wzór ODZ 1978 r.

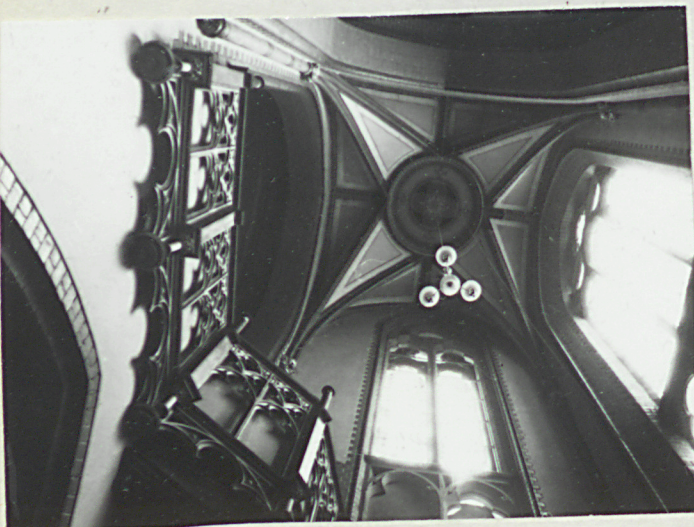

5. Drzwi zewnętrzne, główne
6. Jedna z kolumn portyku
7. Profil. filar między dwójgiem drzwi głównych
8. Dekoracja przypory wieży
9. Drzwi do wieżyczki klatki schodowej
10. Szczyt nad wejściem bocznym

1. Miejscowość

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

- 11. Wnętrze-widok na chór muzyczny
- 12. Nawa boczna w kier. prezbiterium
- 13. Wnętrze-widok na prezbiterium
- 14. Sklepienie przy emporze organowej
- 15. Sklepienie prezbiterium

Wkładkę założył:
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

Wzór ODZ 1978 r.

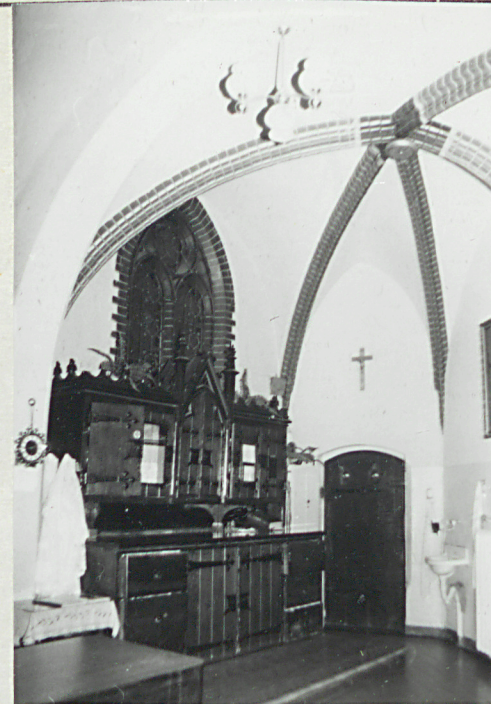

- 16. Kolumna emporu organowej
- 17. Drzwi do składziku z nawy bocznej
- 18. Okna prezbiterium nad zakrystią
- 19. Cokół kolumniek filarów międzynawowych
- 20. Balustrada emporu organowej
- 21. Kapitel filara międzynawowego

1. Miejscowość

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

- 22. Drzwi z prezbiterium do zakrystii
- 23. Drzwi z zakrystii na zewnątrz
- 24.-25. Widok zakrystii
- 26. Filar międzyokienny ze służkami
- 27. Podpora służki sklepiennej

Miejsce przechowywania negatywów: